

УДК 336.76(045)

Іоргачова Марія Іванівна

к.е.н., ст.викл.

кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку

Одеського національного економічного університету

Коцюрубенко Ганна Миколаївна

к.е.н., ст.викл.

кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Успішне функціонування вітчизняної економіки неможливе без розвиненого та стійкого фондового ринку, який відіграє визначну роль, оскільки одночасно є одним з найефективніших механізмів щодо регулювання руху та переливу фінансових ресурсів завдяки використанню різноманітних фінансових інструментів.

Визначення основних стримуючих факторів подальшого функціонування вітчизняного фондового ринку є актуальним та дозволить на основі стримуючих факторів визначити напрямки щодо його розвитку, використання яких дозволить вітчизняному фондовому ринку інтегруватися у міжнародний фондовий ринок. Саме інтеграція національного фондового ринку до міжнародних ринків капіталу було визначено ключовим завданням згідно з Програмою розвитку фондового ринку України на 2015 – 2017 «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання»[1].

Пропонуємо розглянути існуючі стримуючі фактори розвитку фондового ринку, розподіливши їх на 4 основні групи (блоки):

1) стримуючі фактори, що пов'язані з недостатністю розвитку корпоративної реформи;

2) фактори, які перешкоджають стимулюванню інвестицій та розвитку інституційних інвесторів;

3) фактори, які стримують надійне та ефективне функціонування ринкової інфраструктури та фінансових посередників;

4) фактори, які перешкоджають забезпеченню функціонування єдиної державної політики.

Економіка, фінанси та управління: теорія та практика: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 30 червня 2017 р.). – Полтава: ЦФЕНД, 2017. – 59-62 с.

Кожна з цих груп стримуючих факторів включає певні фактори – проблеми розвитку вітчизняного фондового ринку.

Розглянемо більш детальну кожну з цих груп, та виокремимо основні можливі напрямки щодо вирішення проблем розвитку вітчизняного фондового ринку за кожною групою факторів.

Перша група факторів включає наступні проблеми:

- існуючі акціонерні товариства в нашій країні та їх поділ не відповідає їх суті, вони не є за своєю суттю корпораціями, та мають лише окремі ознаки;

- недосконалість захисту інвесторів та власників як акцій так й боргових інструментів фондового ринку.

- незначна доля похідних цінних паперів на вітчизняному фондовому ринку, що свідчить загалом про відсутність вітчизняного ринку дериватив;

- недостатність інвестиційно-привабливих для інвесторів інструментів на вітчизняному фондовому ринку.

Напрямами покращення ситуації щодо першої групи стримуючих факторів розвитку фондового ринку можуть стати: перевірка акціонерних товариств щодо відповідності їх заявленій організаційно-правовій формі власності, особливо це стосується публічних акціонерних товариств, деякі з яких не відповідають даній організаційно-правовій формі та вона є обтяжливою для них самих; в тих акціонерних товариствах які відповідають вимогам – запровадити інститут незалежних директорів та посади корпоративного секретаря; звернути увагу на порядок визначення ринкової вартості, який потребує перегляду та вдосконалення; продовжити удосконалення процесу розкриття інформації публічними акціонерними товариствами.

Також, корисним було б удосконалити регулювання ринку боргових фінансових інструментів, особливу увагу слід звернути на ринок корпоративних облігацій, який на нашу думку має значні перспективи розвитку та може стати ключовим напрямком залучення фінансових ресурсів реальним сектором країни. Важливим є також збільшення використання похідних фінансових інструментів на вітчизняному фондовому ринку для хеджування можливих ризиків та запровадження відповідних норм щодо контролю за цим підсегментом фондового ринку.

Деякі позитивні зміни вже відбулися, але потрібно і надалі рухатися в цьому напрямку, що в подальшому призведе до позитивних змін.

Друга група факторів містить наступні проблеми: недостатній рівень розвитку вітчизняних інституційних інвесторів; недостатній рівень захисту інвесторів; втрата зацікавленість роздрібного інвестора, нестабільність законодавства у сфері податків.

Ці стримуючі фактори можуть бути ліквідовані завдяки: поліпшення якості функціонування вітчизняних інституційних інвесторів; створення механізму реорганізації вітчизняних інституційних інвесторів; збільшення права інвесторів щодо використання здійснюваних інвестицій; розширити інформаційну прозорість на фондовому ринку завдяки впровадженню на практиці та використанню стандартів Директив Європейського Співтовариства;

Економіка, фінанси та управління: теорія та практика: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 30 червня 2017 р.). – Полтава: ЦФЕНД, 2017. – 59-62 с.

здійснення оптимізації податкового законодавства щодо учасників фондового ринку (в частині перегляду оподаткування інвестиційного прибутку та врахування строку здійснюваних інвестицій при оподаткуванні); вдосконалення механізму захисту прав інвесторів (запровадження можливості колективного позову інвесторів, створення компенсаційного фонду щодо захисту вкладів інвесторів).

Третя група факторів, які стримують надійне та ефективне функціонування ринкової інфраструктури та фінансових посередників включає: цінні папери, які перебувають в обігу мають ринкову вартість, яка не відповідає певним об'єктивним показникам; діяльність вітчизняних фінансових посередників не відповідає існуючим стандартам (IOSCO, ЄС), не дивлячись на поведену реформу в депозитарній системі, деякі питання в цій сфері залишаються не вирішеними.

Стримуючі фактори третьої групи можуть бути ліквідовані завдяки: удосконаленню вимог щодо перебування цінних паперів у лістингу; перегляду механізму розміщення цінних паперів на ринку; усуненню адміністративних бар'єрів щодо доступу учасників фондового ринку до певних фінансових інструментів та лібералізація регулятивних вимоги з метою забезпечення залучення широкого кола дрібних інвесторів; розкриття торговцями цінних паперів необхідної інформації для повного розуміння клієнтом можливих ризиків у відношенні послуги, подальше вдосконалення депозитарної системи у напрямках ще не вирішених питань (наприклад, вдосконалення механізму виплати доходів за операціями з цінними паперами).

Остання четверта група стримуючих факторів розвитку фондового ринку включає наступні фактори, які перешкоджають забезпеченню функціонування єдиної державної політики: невідповідне запровадження стандартів, низький рівень міжнародної співпраці у сфері взаємодії та регулювання за фондовим ринком та інші.

Ці стримуючі фактори можуть бути ліквідовані завдяки: оптимізації функцій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, вдосконалення механізму взаємодії НКЦПФР та СРО, запровадження існуючих міжнародних стандартів, але з коригуванням їх щодо особливостей нашої країни, та вже існуючих механізмів, покращення національного та міжнародного співробітництва у сфері регулювання вітчизняного фондового ринку.

Список використаних джерел:

1. Програма розвитку фондового ринку України на 2015-2017 роки «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання» від 14.09.2014 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1039.html
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/>